

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A szakközépiskola 9—12. évfolyamain és a szakiskola 9—10. évfolyamain a közoktatási törvény 29., 27. §-a szerint az általános műveltséget megalapozó oktatás keretén belül szakmai előkészítő oktatás is folyhat.

A szakközépiskolában a 9—10. évfolyamon szakterületekre való szakmai orientáció, 11—12. évfolyamán szakmacsoportos alapozó oktatás; szakiskolában a 9. évfolyamon pályorientáció és szakterületekre való szakmai előkészítés, a 10. évfolyamán szakmai alapozó oktatás folyhat.

A szakközépiskolák 9—12. évfolyamain és a szakiskolák 9—10. évfolyamain folyó szakmai előkészítő oktatás nem szakmai képzés, hanem a pályaválasztási döntés megalapozására, a szakképesítés kiválasztására szolgál. Célja, hogy megismerjék a tanulók az OKJ-ben szereplő szakképesítéseket és a kapcsolódó tevékenységformákat.

A szakközépiskolák 9—12. évfolyamain és a szakiskolák 9—10. évfolyamain a szakmai előkészítő kerettantervek alapján meghatározott tananyagok tartalma elsősorban a szakképzésre és a munkatevékenységekre, az ezekhez szükséges tudás megszerzésére, a képességek és készségek fejlesztésére irányul, és a tanulók minél cselekvőbb részvételét feltételezi. Ennek érdekében a kerettanterv lehetőséget ad az általános műveltséget megalapozó évfolyamokon is a gyakorlati oktatás megszervezésére, növelve ezzel a tanulók motivációját, lehetővé téve sikerélményhez jutásukat.

A szakmai előkészítő ismeretek beépítése a helyi tantervekbe

A közoktatási intézmények a helyi tantervük elkészítése során maguk dönthetnek arról, hogy beépítik-e szakmai programjukba szakközépiskolában a szakmai orientációt és a szakmacsoportos alapozást, szakiskolában pedig a pályorientációt, a szakmai előkészítést és a szakmai alapozást. Egy intézmény ugyanazon évfolyamán, sőt egy osztályán belül lehetőség van különböző szemléletű, képzési célú szakmai előkészítő jellegű helyi tantervek alkalmazására.

Amennyiben a szakközépiskola vagy szakiskola úgy dönt, hogy helyi tantervébe beépíti a szakmai előkészítő ismeretek oktatását, úgy a kerettantervben meghatározott időkereteket teljes egészében fel kell használni. Szakközépiskolák esetében arra is van lehetőség, hogy ötvözzék az egyes szakterületekre vonatkozó szakmai kerettantervi programokat (ún. moduláris építkezés), illetve a szakmai orientáció időkeretének egy részét a 9—10. évfolyamokon idegen nyelv vagy informatika oktatására fordíthassák, ezzel is elősegítve az intézmények közötti átjárhatóság gyakorlati megvalósulását.

A szakközépiskolák 9—12. és a szakiskolák 9—10. évfolyamain folytatható gyakorlati tevékenység céljait tekintve szakmai előkészítő jellegű, így az itt folyó tevékenységekre a közoktatási törvény előírásai érvényesek.

A szakmai előkészítés keretében folytatható gyakorlati tevékenység nem tekinthető gyakorlati képzésnek, csak a szakmai képzésre való felkészítésnek, ezért erre nem vonatkozik a szakképzési évfolyamokon előírt 8—12 fős csoportlétszám, és nem kapcsolódik hozzá külön gyakorlati képzési normatíva.

A szakközépiskolai szakmai orientáció és a szakmacsoportos alapozó oktatás kerettantervi programjai az óraszámok és a tartalmak alapján szakképesítésenként különböző mértékű (átlagosan fél év, maximálisan egy év) beszámítást tehet lehetővé.

Szakterületek és szakmacsoportok

A szakképzésre való előkészítés, a szakképesítések sokszínűsége bemutatásának első lépése, hogy a tanulók megismerkedjenek a széles szakterület tevékenységformáival. Második lépésként — választás alapján — a szakterületbe tartozó szakmacsoport(ok) tevékenységformáival megismerkedve tudnak megalapozott pályaválasztási döntést hozni.

A szakterület azokat a szakmacsoportokat foglalja össze, amelyek hasonló technológiai folyamatokon, tevékenységeken alapuló foglalkozások, szakképesítések összességei. Egy szakterületbe a nemzetgazdaság különböző ágazataihoz tartozó, de a hasonló tevékenységforma alapján összefüggő foglalkozások tartozhatnak.

A szakmacsoport a munkamegosztástól és a technikai fejlettségtől függő, azonos technológiai folyamatokon, tevékenységeken alapuló szakképesítések összessége. A szakmacsoporton belüli szakképesítések képzési idejének meghatározott részében azonos a képzés, ezért közös alapozásúak.

A szakképesítések szakmacsoportokba történő besorolása összhangban van az OKJ rendszerével, felépítésével.

A következő táblázat azokat a szakterületeket, illetve szakmacsoportokat tartalmazza, amelyek alapját képezték a szakközépiskolák szakmai orientáció, szakmacsoportos alapozó oktatás, valamint a szakiskolák pályorientáció, szakmai előkészítés, szakmai alapozás iskolai kerettantervi programjai kidolgozásának.

Szakterületek és szakmacsoportok

Szakterület	Ssz.	Szakmacsoport
Humán	1.	Egészségügy
	2.	Szociális szolgáltatások
	3.	Oktatás (oktatás, pedagógia)
	4.	Művészet, közművelődés, kommunikáció (zene-, tánc-, képző- és iparművészet, színművészet-bábművészet, színházművészet, sajtó, közművelődés)
	19.	Egyéb szolgáltatások (személyi, biztonsági, polgári védelmi, rendészeti szolgáltatások, honvédelem, tűzvédelem, munkavédelem, kis- és kézművesipar)
Műszaki	5.	Gépészet (gépgyártás, gépszerelés, gépkezelés, bányászat, kohászat, finommechanika, anyagvizsgálat, automatika, hegesztés, felületkezelés, minőségbiztosítás)
	6.	Elektrotechnika—elektronika (elektrotechnika, elektronika, távközléstechnika)
	7.	Informatika (szoftver)
	8.	Vegyipar (vegyipar, laborvizsgálatok)
	9.	Építészet (építészet, építőipar, építőanyag-ipar, közlekedésépítő)
	10.	Könnyűipar (ruha-, textil-, bőr-, szőrme-, cipőipar)
	11.	Faipar
	12.	Nyomdaipar
	13.	Közlekedés (közlekedéstechnika, közlekedés-üzemvitel)
	14.	Környezetvédelem—vízgyógykezelés
Gazdasági-szolgáltatási	15.	Közgazdaság
	16.	Ügyvitel
	17.	Kereskedelem—marketing, üzleti adminisztráció (kereskedelem, marketing, üzleti adminisztráció, menedzselés, nem gazdasági ügyintézés, szervezés)
	18.	Vendéglátás—idegenforgalom (vendéglátás, idegenforgalom, turizmus)
Agrár	20.	Mezőgazdaság (növénytermesztés, kertészet, állattenyésztés, erdészet, vadászat, halászat, térképészet)
	21.	Élelmiszeripar